

Reactie op het 'Detailontwerp Inrichting Rosandepolder'

(Detailontwerp Inrichting Rosande, RWS/DHV - februari 2002 Definitief)

Februari 2002

Opgesteld door de Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard (WOU)

De WOU zet zich in om de Rosandepolder te behouden
en te beschermen tegen zinloos vergraven.

Inhoud: **1: Introductie.**

2: Resumé van de Zienswijzen en bedenkingen.

- 2.1: Hoe zien de plannen er uit.
- 2.2: De motieven van Rijkswaterstaat.
- 2.3: Wat eerder al naar voren is gebracht.

3: Algemeen commentaar bij het Detailontwerp.

- 3.1: Nut en Noodzaak is onvoldoende helder.
- 3.2: Varianten zijn onvoldoende onderzocht.
- 3.3: De effecten worden onjuist of te rooskleurig voorgesteld.
- 3.4: Veel is nog niet onderzocht.
- 3.5: Onbevredigend proces van de planvorming en inspraak.
- 3.6: Wat anderen ervan vinden.
- 3.7: Genoeg is genoeg !

4: Het Detailontwerp nader beschouwd.

- 4.1: Nogmaals 'nut en noodzaak'.
- 4.2: Het hydraulisch effect van de ingreep.
- 4.3: Het plan versus andere concepten.
- 4.4: Vernatting van het gebied.
- 4.5: Vrijkomende grond - Milieuvervuiling.
- 4.6: Kostenaspecten.

5: Conclusie.

6: Verwijzingen.

7: Ontbrekende informatie.

8: Bijlagen.

- 1: Flyer 6 februari.
- 2: CD-rom Memorandum.. (jun. 2001) en Addendum.. (okt. 2001).
- 3: Updates van grafieken en plaatjes.

1: Introductie - het plan van Rijkswaterstaat

Rijkswaterstaat heeft een plan ontwikkeld voor een aantal ingrijpende veranderingen in de Rosandepolder. RWS heeft voor Oosterbeek twee afzonderlijke plannen.

Ten eerste is er een plan voor het afgraven van delen van **de spoordijk** en die vervangen door een verlengde 'aanbrug' en een ecoduct. Hiervan is de planfase reeds afgerond en is de uitvoering nu in volle gang. Daarnaast maakt RWS op dit moment een plan voor het grootschalig afgraven en **herinrichten van de polder**. We beperken ons hier, evenals RWS in het Detailontwerp, tot het plan voor de inrichting van de polder.

Het plan voor de vergraving van de Rosandepolder wordt door RWS gedetailleerd beschreven in het rapport 'Detailontwerp Inrichting Rosandepolder' van febr. 2002.

In de aanloop naar dit (definitieve) plan hebben wij als werkgroep eerder zienswijzen en bedenkingen geformuleerd bij de ontwerpstudies en op informatie en inzichten die we langs andere weg hebben verkregen. Deze zijn weergegeven in het document '**Zienswijzen en bedenkingen bij de (her)inrichting Rosandepolder**' van juli 2001. In een Addendum van oktober 2001 zijn nog toevoegingen en aanvullingen gegeven.

Beide documenten zijn bij verschillende gelegenheden aan bestuurders en belangstellenden uitgereikt. Bij dit rapport zijn deze eerdere producties als bijlage toegevoegd.

Dit dossier '**Reactie op het 'Detailontwerp Inrichting Rosandepolder'**', dat nu voor u ligt, geeft een samenvattende reactie van de Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard op het definitieve Detailontwerp. Rijkswaterstaat heeft bij de presentatie van het plan in de concertzaal in Oosterbeek op 6 februari jl. om een dergelijke reactie gevraagd.

Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard, februari 2002.

U bereikt ons het best via e-mail: Rosandepolder@Oosterbeek.nl

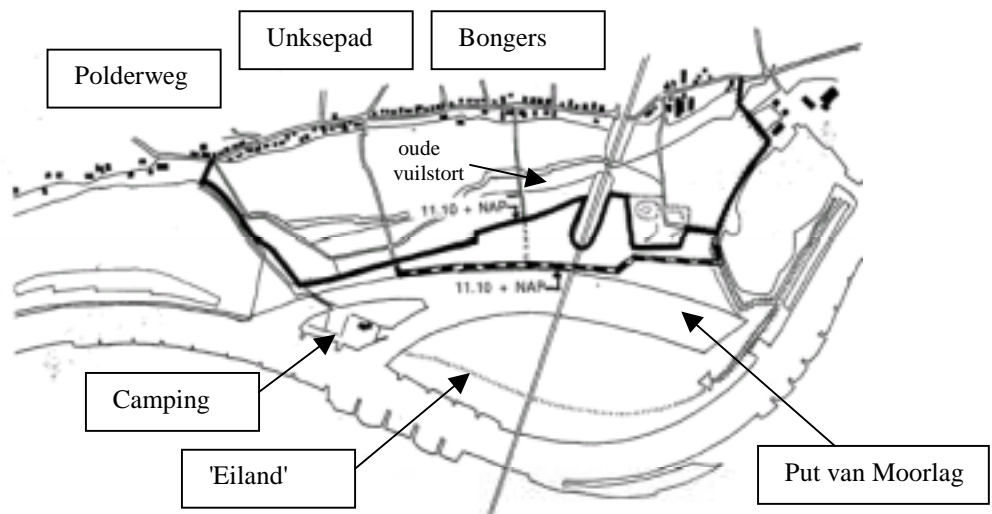
Via postadres Benedendorpsweg 18, 6862 WJ Oosterbeek, kan ook.
Heel veel nuttige informatie vindt u op onze website: www.Rosandepolder.nl

2: Resumé van de 'Zienswijzen en bedenkingen....'.

2.1: Hoe zien de plannen er uit:

De grote lijnen van de herinrichtingsplannen in onze polder blijken uit het bijgevoegde plaatje van het Detailontwerp: (de tekening is van Rijkswaterstaat).

- Vanaf de put van Moorlag (grindgat) wordt een diepe geul gegraven naar de camping. De huidige doorgang van de put naar de rijn wordt afgesloten
- Er wordt een nieuwe loop voor de Slijpbeek gegraven langs het wandelpad. Langs deze beek wordt een moerasgebied gemaakt.
- Enkele bomenrijen en hagen worden verwijderd.
- Grote delen van de polder worden door afgraving verlaagd.

Doordat het 'eiland' 1 tot 3 meter zal worden verlaagd zal dit stuk van de polder veel vaker en veel langer onder water komen te staan. Praktisch komt dit erop neer dat de effectieve breedte van de polder ongeveer gehalveerd wordt. Bomen en andere vegetatie op dit stuk zullen het zwaar te verduren krijgen door de toename van de vernatting. Deze toename is zowel in frequentie als in duur.

De verkleining van het gebied wordt in bovenstaande tekening aangegeven door de verlegging van de (zomer)dijk. Nu loopt deze langs de Rijn, in de plannen van RWS komt de nieuwe waterkering dicht langs en over de oude vuilstort te lopen.

De consequenties van de voorgestelde plannen zijn veel ingrijpender dan Rijkswaterstaat laat zien in het rapport, de presentaties en in het foldermateriaal. In de uitgave 'zienswijzen en bedenkingen bij de (her)inrichting Rosandepolder' en het Addendum daarbij, is daar al uitvoerig op in gegaan.

2.2: De motieven van Rijkswaterstaat:

Voor Rijkswaterstaat zijn er twee drijfveren voor het project Rosandepolder: ten eerste is dat **veiligheid**, zoals dat is vervat in het plan Ruimte voor Rijntakken om meer waterafvoer via de rivieren mogelijk te maken en ten tweede is **'natuurontwikkeling'** als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur in Nederland (o.a. het verbinden van verschillende natuurgebieden) door Rijkswaterstaat genoemd als motief.

2.3: Wat eerder al naar voren is gebracht.

Bij het motief **veiligheid** gaat het om een grotere hoeveelheid water bij Lobith die maatgevend wordt voor de rivier-capaciteit. RWS moet rekening gaan houden met 16000 m³/s in plaats van 15000 m³/s (bij Lobith) nu, zonder verdere dijkverhogingen. Rijkswaterstaat streeft met de ingrepen een **waterstandsverlaging** na. Eerst was dat volgens RWS nodig voor de veiligheid ter plaatse, later meldde men dat het ging om de veiligheid van lager gelegen delen in Nederland, en in het Detailontwerp lezen we dat het nu gaat om de waterstand in het bovenstroomse gebied namelijk bij Arnhem.

Een ingreep in de Rosandepolder heeft alleen invloed op het bovenstroomse gebied. Lager gelegen delen van Nederland krijgen geen grotere veiligheid door ingrepen in de Rosandepolder. Door de geplande ingreep wordt het overstromingsrisico benedenstrooms zelfs groter (zie het Addendum bij zienswijzen en bedenkingen) In het (bovenstroomse) gebied heeft een ingreep dus wel effect, en leidt het tot een waterstandsverlaging van ten hoogste 4 centimeter. Voor het gebied waar de ingreep effect heeft meldt polderschap Betuwe dat alle dijken een overhoogte hebben van meer dan 1 tot 1.40 m (!) bij de nieuwe maatgevende afvoer van 16.000 m³/s (fictief). Opgemerkt moet worden dat de hoogst opgetreden afvoer ooit 12.600 m³/s was in 1926. Van enig overstromingsrisico op dit moment is dan ook helemaal geen sprake.

Eerder meldden we ook dat er nog verschillende studies lopen die de noodzaak voor een ingreep in de Rosandepolder in een ander perspectief zullen plaatsen. Er loopt een '**spankrachtstudie**' over hoe de grotere hoeveelheden water in de toekomst over de riviertakken het best verdeeld kan worden. Volgens RWS zal de uitkomst van die studie waarschijnlijk zijn dat de Waal en/of de IJssel het best zijn aan te passen voor grotere afvoeren. Ook de mogelijkheden van retentiegebieden ed. worden nog onderzocht (**Luteyn**). Er loopt ook nog een onderzoek en ontwerpstudie naar een herinrichting van het uiterwaarden gebied in Arnhem zelf (**VDVDV**). Dit plan biedt mogelijkheden om een verondersteld probleem in Arnhem ter plaatse op te lossen.

De al gerealiseerde waterstandsverlaging met het doorlaatbaar maken van de **spoordijk** in Oosterbeek is 9 centimeter. Het vergraven van de rest van de polder voegt daar weinig aan toe voor eventuele waterstandsverlaging in Arnhem. Nodig voor veiligheid en/of overstromingsrisico is het zoals gezegd al helemaal niet.

Het andere motief van RWS, **natuurontwikkeling** in één van de mooiste uiterwaarden gebieden van Nederland, is iets dat naar de mening van de WOU geen noodzakelijke voorwaarde is om te bevorderen dat een samenhang tussen Veluwe en uiterwaarden ontstaat. Uitgaande van de aanwezige toestand kan die doelstelling op talloze manieren anders worden uitgewerkt met behoud van de aanwezige landschappelijke waarden. Als je al van mening bent dat er iets valt te verfraaien aan de prachtige natuur in het gebied kan dat veel beter gebeuren door beheersmaatregelen. Met volledig respect voor het gebied kan dan een evolutie worden verkregen naar een mogelijk andere of nog mooiere situatie. Met draglines, vrachtwagens en shovels zal dat niet kunnen! Verschillende natuur- en milieuorganisaties zien, net als de WOU, ook liever natuurontwikkeling in het gebied door een aangepast en op ontwikkeling gericht beheer. (zie ook het Addendum bij Zienswijzen en Bedenkingen...)

Omputten heeft voor de Rosandepolder uitsluitend als doel extra financiering voor het plan te verkrijgen. Alle noodzakelijk te bergen grond, vrijkomend uit het werk, kan in principe namelijk worden geborgen in de put van Moorlag. Omputten is dus niet noodzakelijk maar geeft wel veel extra overlast en verstoring van natuur en landschap. Inmiddels is Rijkswaterstaat zelf ook tot het inzicht gekomen dat grootschalige zandwinning met louter financiële doelstellingen geen haalbare optie is in Oosterbeek en men heeft omputten dan ook uit het plan geschrapt.

3: Algemeen commentaar bij het Detailontwerp.

3.1: Nut en Noodzaak is onvoldoende helder.

De basisvraag over het nut en de noodzaak van de plannen is zeker ook een belangrijke inbreng van de WOU geweest waar Rijkswaterstaat, ook doordat we de eerste twee jaar buiten het proces zijn gehouden, niets meer mee heeft gedaan. Het nut van het plan blijkt trouwens ook voor Rijkswaterstaat zelf een steeds **wisselende betekenis** te hebben. Eerst was het voor de veiligheid ter plekke, toen was het voor de veiligheid voor de lager gelegen delen en nu staat er in het rapport dat het nodig zou zijn voor Arnhem (Detailrapport blz. 6 §1.4). Men stelt hier ook dat dat probleem niet ter plaatse zou kunnen worden opgelost. Hierbij gaat men echter volledig voorbij aan de mogelijkheden van het Malburgeneiland en de verdieping van de groene rivier (zie boven). Dit zijn opties die zeker ook kunnen worden gezien en overwogen.

In het **jaarrapport 2000** van RWS staat bovendien te lezen dat er benedenstrooms zelfs een gevaarlijke situatie zal ontstaan door de ingrepen in de Rosandepolder, en dat corrigerende maatregelen om het water weer af te remmen nodig zijn met kleppen onder de Nelson Mandelabrug. (zie ook het Addendum 'Zienswijzen en bedenkingen...')

3.2: Varianten zijn onvoldoende onderzocht.

Alhoewel RWS in het Detailontwerp meldt dat een drietal alternatieven zijn overwogen (het veiligheids-, het ecologische- en het combinatie-alternatief) zijn er feitelijk geen andere varianten of andere concepten voor dit plan bekeken. Als mogelijke variant valt bijvoorbeeld te denken aan een dijkverlegging op de zuidoever, het beperken van de uiterwaardverlaging tot het gebied dat nu buiten de zomerdijk is gelegen, of het verdiepen van het zomerbed. Ook lopen er nog studies voor alternatieven om het probleem op te lossen op de plek waar het eigenlijke probleem ook ligt. Zoals het plan voor het Malburgeneiland, verdieping van de groene rivier ed. Er is ook nog de commissie Luteyn die verschillende mogelijkheden onderzoekt, de spankrachtstudie is nog niet afgerond, en WL|Delft Hydraulics heeft ook nog mogelijkheden in studie.

Het plan van VDVDV (malburgen eiland) is door Rijkswaterstaat honend terzijde geschoven als een belachelijk idee. Het ministerie heeft echter zelf aan het eind van het vorige jaar 750.000 (toen nog guldens) aan dit plan uitgegeven voor een nadere studie en uitwerking. Het lijkt ons dus minstens een serieuze overweging waard.

3.3: De effecten worden onjuist of te rooskleurig voorgesteld.

De toename van de vernatting is veel extremer dan RWS ons wil doen geloven. De nieuwe zomerdijk wordt namelijk NAP+ 11.30m terwijl de kerende hoogte van de zomerdijk nu NAP+ 11.80m is. Doordat de zomerdijk naar het noorden opschuift blijft van het bedijkte gebied zelf in breedte minder dan de helft over. De nieuwe zomerdijk is dus zoals gezegd, lager dan de huidige en alleen hierdoor komt het bedijkte gebied dus veel vaker onder water te staan. Doordat de huidige kleikap doorgraven wordt ter plaatse van de strang, wordt bij hoogwater de kwel via de dieper gelegen en grovere zandlagen naar het resterend deel achter de dijk veel groter. Deze kwel verhoogt de overstromingsfrequentie van het bedijkte gebied ook nog aanzienlijk.

Het buitendijks gebied en het 'natuureiland' worden 1½ tot 3 meter verlaagd waardoor dat deel met zekerheid veel vaker en ook veel langer onder zal lopen. Praktisch houdt dat in dat van het gebied met zijn karakteristieke vorm niet veel meer over blijft dan een rechte, smalle strook langs de stuwwal. Veel van de huidige beplanting zal door het gewijzigde (grond)waterpeil dood gaan.

3.4: Veel is nog niet onderzocht.

Rijkswaterstaat heeft zich bij de planvorming gebaseerd op zeer oude en gedateerde gegevens over de **flora en fauna** in het gebied. Het Gelders Landschap heeft dat ook aan de orde gesteld in de Adviesgroep. Nog steeds (blijkt uit het Detailontwerp, blz. 50) moeten veldinventarisaties nog worden gedaan. Door deze beperkte en fragmentarische kennis heeft men bij het ontwerp van de plannen ook geen rekening kunnen houden met de bestaande natuur. De beperkte informatie geeft echter wel aan dat er bv. de europees bijzonder zeldzame kwartelkoning is waargenomen en dat er regelmatig meer dan 1% van de kolganspopulatie in de polder aanwezig is.

Daarnaast zijn er sterke aanwijzingen dat een streng beschermde soort als de rugstreeppad aanwezig is. Ook heeft Rijkswaterstaat helaas geen aanleiding gezien om een VER (**vogeleffectrapportage**) uit te voeren. Voor een goede natuurontwikkeling is het van groot belang dat je aan het begin van de planvorming op zijn minst een goede indicatie hebt van wat er op dat moment aanwezig is. Dit kan alleen als er een grondige inventarisatie heeft plaatsgevonden. Op deze basis kunnen dan doelsoorten en doeltypen worden opgesteld.

Door pas achteraf te gaan inventariseren kun je eigenlijk alleen nog maar de 'schade' opnemen, en hooguit op microniveau nog kleinigheden aanpassen. De noodzaak van een grote verstoring in dit gebied is door RWS allerminst concreet gemaakt, noch zijn er plannen gemaakt om deze verstoring te compenseren. Volgens ons 'boerenverstand' en ook volgens onze **natuurwetten** is dat wel een voorwaarde.

De kennis van de **hydrologie** in het gebied is volgens het Detailrapport 'beperkt van omvang'. (blz 50). Ingrepen in de zeer complexe ondergrond onder aan de stuwwal en het Veluwemassief zouden echter zeer verstrekkende gevolgen kunnen hebben op de grondwaterstand tot ver in de Veluwe en zeker ter plaatse. Te denken valt dan aan verzakkingen en verdroging in de omgeving. Ook de waterwinning in het gebied kan ernstig in gevaar komen als de stroming en stromingsrichting in de diepere ondergrond wordt verstoord. Zeker als de aanwezigheid van de **vuilstort** naast de waterwinputten in de overwegingen betrokken wordt. Een vertegenwoordiger van de NUON meldde bij de planpresentatie op 6 februari dat ook zij zich ernstig zorgen maken, en dat beschikbare hydrologische gegevens van de NUON niet door RWS zouden worden gebruikt.

Over de **verdroging** van het gebied en de invloed daarvan op de unieke flora en fauna lijkt RWS zich pas achteraf te willen bezinnen. Op pag. 51 van het Detailontwerp staat *'onzeker is thans, in welke mate de inrichting van de aangekoppelde strang zal leiden tot grondwaterstanddaling'* Eerder is al vastgesteld dat die grondwaterstands daling zeker zo'n 70 cm (!) zal bedragen. De invloed daarvan op de flora en fauna is enorm. Waardevolle knotwilgen zullen gewoonweg afsterven. (Dhr. van Loenen Martinet van de GMF heeft zich hierover ook in de pers al uitgesproken).

De **archeologische waarde** van het gebied is nog maar beperkt onderzocht, maar voert terug tot ver in de Romeinse tijd. Onderzoekingen die wel al door RAAP zijn gedaan over de restanten van het kasteel Rosande zijn overigens terzijde gelegd. Tegen het advies van RAAP worden de gronden rondom het kasteel met meer dan een meter verlaagd (pag 50, Detailontwerp). Hiermee zal een belangrijk stuk historisch geografische perceelsvorming vernietigd worden.

Herhaaldelijk hebben wij, en ook andere partijen (HGL, GMF, Gemeente) aangedrongen op een **Milieu Effect Rapportage** opdat goed in kaart kan worden gebracht wat er in het gebied zit op gebied van natuur en landschapswaarden. Dan pas kan het effect van een grootschalige ingreep zoals voorgesteld goed worden bekeken en

overwogen. Alleen omdat er formeel geen juridische verplichting zou zijn voor een MER, heeft RWS deze mogelijkheid voor de Rosandepolder niet willen overwegen.

Aan de te verwachten problemen met het **bommenveld** uit de tweede wereldoorlog in de Rosandepolder wordt door RWS verder geen aandacht geschonken. Dit is des te meer opvallend omdat bij de werken aan de spoordijk juist door onontpofte explosieven ernstige vertragingen zijn opgetreden van ± 1 jaar en 10 à 12 miljoen (gulden) additionele kosten. Ook de consequenties van de stort van (verontreinigd) slib en vrijkomende gronden uit de polder in de put van Moorlag zijn nog niet bekend.

3.5: Onbevredigend proces van planvorming en inspraak.

Het planvormingsproces zoals het door Rijkswaterstaat is opgezet en gehanteerd, met Advies- en Projectgroep en inspraakronden, is in de structuur en opzet best goed. Hierdoor zouden er in beginsel goede mogelijkheden kunnen zijn voor inspraak en voor een evenwichtige belangenafweging. Helaas is er tijdens het proces in de afgelopen drie jaar erg veel mis gegaan oa. in de verspreiding van informatie en bij de feitelijke inspraak. Er kan worden gesteld dat er van inspraak niet veel is terechtgekomen.

In maart 1999 kregen bewoners en belanghebbenden voor het eerst een infoblad met daarin opties en plannen waarbij drie gezichtspunten werden voorgesteld: de ecologie, de veiligheid, en de combinatie van beide. Niets was op dat moment nog concreet, alles was nog open en in augustus van dat jaar zouden we aanvullend worden geïnformeerd. Dat stond ook in die eerste nieuwsbrief van Rijkswaterstaat. Toen we in augustus/september/oktober 1999 niets hoorden hebben we zelf maar eens gebeld met RWS, maar alles was uitgesteld en als er nieuws was dan hoorden we dat vanzelf wel. Gedurende het daarop volgende jaar 2000 hebben we ook nog meerdere keren contact gehad, faxen gestuurd en geschreven, maar er werd ons verzekerd dat alle planvorming op dat moment stil lag.

Het werd pas eind 2000, door een artikeltje in Perspectief (het personeelsblad van RWS) voor ons duidelijk dat de planvorming wel degelijk verder was gegaan, en dat belangrijke beslissingen ook al waren genomen. Er was toen al gekozen voor het combinatie of voorkeursalternatief. En volgens het artikeltje en de toenmalig projectleidster was het de hoogste tijd dat de Rosandepolder ingrijpend 'op de schop' ging.

Pas vanaf begin vorig jaar hebben wij als bewonersgroepering goed kennis kunnen nemen van de plannen en zijn wij ook in de Adviesgroep gekomen. Pas vanaf dat moment hebben we inbreng kunnen hebben. Het ging toen echter alleen nog maar over de details en de afwerking. Men kan over de afgelopen drie jaar van planvorming dus eigenlijk zeggen dat de opzet van inspraak en goede belangenafweging niet is geslaagd en dat wij (bewoners van Oosterbeek) feitelijk buiten de planvorming en belangrijkste besluitvorming zijn gehouden. Niet alleen de bewoners trouwens maar ook de gemeente (raad en politiek) had geen idee van de ingrijpende plannen in de Rosandepolder, tot het moment dat de WOU hen begin 2001 ging informeren.

Verder zijn er heel veel dingen die wij naar voren hebben gebracht in het rapport terug te vinden als zaken die 'nog nader moeten worden onderzocht'. Natuurinvloeden en verdroging en de invloed op de oppervlakte- en drinkwaterkwaliteit.

Het blijft een ernstig tekort dat we niet hebben kunnen meespreken aan de basis van het plan. Over **nut en noodzaak** bijvoorbeeld, en waarom het Project Rosandepolder nu als voortrekker of als prestigeproject moet worden uitgevoerd voordat de plannen voor de verdere loop van de rivier zijn gemaakt en onderling goed zijn afgewogen binnen het grotere plan Ruimte voor Rijntakken.

Ook bij heel elementaire zaken zoals het **verspreiden van informatie** via nieuwsbrieven door RWS is van alles fout gegaan. Veel mensen in het betrokken gebied hebben nooit, of maar een enkele keer, een nieuwsbrief van RWS gehad. Het verspreidingsgebied was sowieso erg beperkt tot een stukje van de Benedendorpsweg en Klingelbeekseweg. Pas later in het planvormingstraject werd breder geïnformeerd via posters op bushokjes, in gemeentehuis/bibliotheek en via de pers.

3.6: Wat anderen ervan vinden.

Zoals Dhr. Geraerds van HGL in de jongste Adviesgroepvergadering opmerkte was het veel beter geweest als al deze onzekere factoren eerst goed waren uitgezocht voordat een ingrijpend plan als dit werd opgesteld. Als vooraf goede inventarisaties waren gedaan, was er ook volgens hem met zekerheid een heel ander, en minder ingrijpend, plan uitgekomen. Hiermee is de visie van vele andere betrokkenen verwoord. (zie ook hoofdstuk 3 van het Addendum bij Zienswijzen en bedenkingen)

Alleen daarom al zou dit plan niet als 'lopend project' of als '**no-regretmaatregel**' vooruitgetrokken mogen worden op de andere plannen voor Ruimte voor Rijntakken: de Rosandepolder verdient een zorgvuldige afweging en moet zoveel mogelijk worden beschermd.

Over de **kwaliteit** van het gebied hebben velen al hun getuigenissen gegeven. Schilders en dichters hebben al sinds mensenheugenis de Rosandepolder geroemd en er inspiratie gevonden. De **beschermwaardigheid** blijkt eens te meer uit de tekst die onze minister van Verkeer en Waterstaat uitsprak in de Nieuwe Kerk te Den Haag waarbij zij onder andere sprak over haar favoriete landschappen. Naast de Alpen en de waddeneilanden noemt zij specifiek *"de combinatie van uiterwaarden en bos aan de Veluwezoom bij Oosterbeek, gebieden waar je de ruimte ervaart en de einder nog kunt zien. En die zijn schaars in Nederland."* (Mw. T. Netelenbos, 1 februari 1999).

3.7: Genoeg is genoeg !

Rijkswaterstaat heeft door het vergraven van de spoordijk in Oosterbeek al een belangrijke bijdrage geleverd om het probleem in Arnhem op te lossen. Het nu voorliggende plan voegt daar (zeker in Arnhem) maar weinig aan toe.

Er wordt ook volstrekt geen rekening gehouden met het feit dat in de Rosandepolder in de jaren '70 al een grootschalige uiterwaardverlaging heeft plaatsgevonden. Hoewel dat destijds was voor de winning van klei, is hiermee tevens bereikt dat de Rijn bij Oosterbeek toen al belangrijk meer ruimte heeft gekregen dan in de situatie daarvoor. Het is volgens ons **onredelijk en onzinnig** om een vergelijkbare ingreep, met waterstandsverlaging als gevolg, steeds maar te blijven herhalen op dezelfde locatie.

Het kan overigens ook niet zo zijn dat alle problemen van Arnhem met ingrepen in de oosterbeekse Rosandepolder moeten worden opgelost. Oosterbeek heeft met minstens drie jaar ernstige overlast door de werken aan de spoordijk nu, en met jarenlange overlast in de jaren '70 al een grote bijdrage aan 's lands veiligheid geleverd. Genoeg is genoeg!

De Rosandepolder moet voor Oosterbeek behouden blijven. Het is mooi zo.

4: Het Detailontwerp nader beschouwd.

4.1 Nogmaals 'nut en noodzaak'.

Evenmin als in het ontwerprapport (DHV dec'00) wordt in het voorliggende Detailrapport dieper ingegaan op het nut en de noodzaak van dit herinrichtingsplan die nauwelijks als geldende randvoorwaarden worden gedefinieerd. Dat hoge rivierstanden in de jaren 1993 en 1995 en de verwachte broeikas effecten tot een bijstelling van het statistisch vastgestelde maatgevend hoogwatercriterium noodzakelijk zijn, en dat nu reeds sprake zou zijn van onveilige situaties acht de WOU geen aannemelijk motief. Zeker niet wanneer de feitelijke rivierafvoeren en de ooit opgetreden hoge standen in een historisch perspectief worden geplaatst. De WOU heeft dienaangaande een grafische weergave opgesteld (Memorandum, bijlage 3) waarin de samenhang tussen rivierafvoeren en optredende rivierstanden is weergegeven.

Herhaald in het Detailrapport (§1.1, §1.4, §3.1) wordt een samenhang tussen het afgravingsplan spoordijk en de herinrichting van de uiterwaard gesuggereerd. De WOU merkt hierbij op dat er naar haar mening geen nadrukkelijke samenhang bestaat tussen beide plannen en dat uitvoering van het plan afgraving spoordijk op geen enkele wijze kan betekenen dat hieraan ook het uitvoeren van dit herinrichtingsplan is gekoppeld onder de titel 'Project Oosterbeek 1998'. Ten tijde van de planvorming voor het doorlatend maken van de spoordijk is ons meermaals verzekerd dat beide plannen zonder direct verband beschouwd moesten worden. Naar wij hebben begrepen wordt de subsidieaanvraag bij de Europese Commissie ook afzonderlijk behandeld en getoetst.

Nieuw in het Detailontwerp is de stelling (§1.4) dat de Nederrijn-Lek de verwachte extra afvoer alleen kan verwerken indien langs de hele rivier maatregelen worden genomen. Hierbij wordt o.a. genoemd het knelpunt in Arnhem. In de recente Nieuwsbrief van Rijkswaterstaat van december 2000, heeft de RWS dit overigens anders verwoord: '*De Nederrijn blijkt, evenals de andere grote rivieren, de verwachte extra afvoer te kunnen verwerken*'. Onduidelijk blijft wat die extra afvoer dan wel moet zijn voor de Nederrijn-Lek (spankrachtstudie) en waar bovenstrooms dat veronderstelde knelpunt in Arnhem dan wel mag zitten.

Gelet op de aanwezige reserves in dijkhoogten, volgens opgaaf van het polderschap Betuwe (Addendum, bijlage 1) is er naar onze mening op geen enkele wijze aangevoerd dat er sprake is van een bovenstrooms knelpunt in Arnhem, die een dergelijke grote ingreep in de Oosterbeekse uiterwaard rechtvaardigt of noodzakelijk maakt. Daarbij merkt de WOU op dat de recent verlegde Bakenhofsedijk nota bene op de oorspronkelijke (lage) dijkhoogte is aangelegd. Het oorspronkelijke dijkvak maakte deel uit van het laagste dijkvakdeel van de Rijnbandijken.

4.2 Het hydraulisch effect van de ingreep.

Zoals nader toegelicht in §3.1 van het Detailontwerp heeft er nog geen nieuwe modelberekening plaatsgevonden op basis van de aanpassingen t.o.v. het voorkeursalternatief. Er wordt alleen 'volgens het oordeel van de experts' verondersteld dat dit niet tot een grote verandering in waterstandsverlaging zal leiden. Dit acht de WOU een weinig waarschijnlijke stelling. Als uitgangspunt voor de hydraulische effecten wordt namelijk in het Ontwerprapport (DHV dec'00) bij 'Thema Rivierfuncties' - Bijl.2 gemeld dat bij de berekeningen is uitgegaan van een gemiddelde maaiveldhoogte uiterwaard van NAP +8,0m, bodemdiepte/ breedte strang NAP +7,0m /125m en een drempel diepte /breedte van de overlaat van NAP +9,5m / 75m. Voorts zou alle opgaande begroeiing moeten worden verwijderd.

Uit het definitieve Detailontwerp blijkt dat de gemiddelde hoogte uiterwaard uitkomt op NAP +9,0m, bodemdiepte / breedte strang NAP +7,0m / 100m en een drempel diepte / breedte van de overlaat van NAP +10,5m / 75m. Gesteld is voorts dat de waardevolle bomenrijen en hagen zullen worden gespaard. Dit zijn nogal grote verschillen en onduidelijk is dan ook op grond van welke overwegingen de deskundigen tot hun uitspraak zijn gekomen dat het verschil minimaal zou zijn.

De WOU acht het van het grootste belang dat, alvorens tot zorgvuldige afwegingen wordt gekomen, gecontroleerd is komen vast te staan dat inrichting volgens het huidige Detailontwerp daadwerkelijk het effect zal hebben van ca. 4 cm direct bovenstrooms dat nu alleen verondersteld wordt. Ook zou hierbij moeten worden aangegeven met welke nauwkeurigheid deze cijfers dienen te worden geïnterpreteerd. In aanmerking nemende dat deze maatregel volgens het Detailontwerprapport zou moeten dienen om een vermeend knelpunt bovenstrooms in Arnhem te helpen oplossen, dan dient tevens berekend te worden wat daar dan wel het resterende effect van deze ingreep is. Dit soort maatregelen werken immers slechts door over een beperkte afstand bovenstrooms, en met de toename van die afstand nemen ze ook snel in betekenis af.

4.3 Het plan versus andere concepten.

Zoals gesteld wordt in hoofdstuk 1 'Inleiding' presenteert dit Detailontwerp het verder uitgewerkte voorkeursalternatief. Daarbij zijn slechts enkele zaken wat verder onderzocht en vele onderzoeken dienen nog plaats te gaan vinden of zijn vooralsnog meegenomen als Pro Memorie post (explosievenonderzoek, geo-hydrologische effecten, behandeling vervuilde grond etc.).

Inmiddels heeft men, gelet op de gevoeligheid van dit gebied en mede onder druk van de locale bestuurders besloten tot een Milieu Aspecten Studie (MAS). Volgens de WOU had deze studie al voor de planvorming moeten plaatsvinden en beter nog in de vorm van een volledige Milieu Effect Rapportage (MER).

Langzamerhand is de vraag gerechtvaardigd of de geleidelijk vrijkomende informatie over milieu, bodem, natuur en hydrologie, niet bij vooraf gedegen onderzoek hadden geleid tot een geheel ander plan met een veel minder ver strekkende ingreep in de Rosandepolder, veel geringere kosten en mogelijk een zelfde hydraulische effect.

Vanaf de eerste planpresentatie door RWS medio 1999, stond kennelijk reeds vast dat de rivierverruimende maatregelen in de Rosandepolder zouden bestaan uit het afgraven van de uiterwaard met 1 tot 3 meter, en het graven van een nevenstrang. Uit niets blijkt dat ook andere concepten zijn overwogen en op welke gronden die werden verworpen, terwijl duidelijk vele nader onder de aandacht gebrachte lokale omstandigheden nadien, een heel ander licht hebben geworpen op het plan en vitale andere belangen blijken te schaden. In dit verband kunnen genoemd worden: waterwinning, effecten vuilstort, het omgaan met matig tot sterk verontreinigde grond (ca 80 % van de af te graven hoeveelheid), aanwezige explosieven, aanzienlijke aantasting van natuur en cultuurhistorische waarden, tijdsgebonden effecten bij demping van de put van Moorlag met vervuilde grond, ernstige vernatting etc.

Indien inderdaad door RWS kan worden aangetoond dat voor veiligheid in Arnhem ook een ingreep in de Rosandepolder noodzakelijk is, dan dient op zijn minst ook te worden aangetoond dat het voorgestelde plan met de geringste schade, de laagste kosten en voldoende hydraulisch effect het meest optimale resultaat levert. Vooralsnog betwijfelt de WOU of op grond van het voorliggende Detailontwerp evenwichtige besluitvorming kan plaatsvinden en achten wij heroverweging van de plannen dan ook dringend gewenst.

4.4 Vernatting van het gebied.

De WOU heeft ernstig bezwaar tegen de voorstelling die wordt gegeven in het Detailontwerprapport van de vernatting van het gebied (o.a. op de bijlage fig. 5). Op bijlage 7 van ons 'Memorandum zienswijzen en bedenkingen..', ook toegevoegd aan dit commentaar, is de zienswijze van de WOU aangegeven waarbij niet is uitgegaan van gemiddelde waarden van de rivierstanden maar van een bovengrens- en ondergrensfrequentie voor de polderproblematiek die globaal een 95% karakteristiek betrouwbaarheidsinterval markeren. De afwijkingen zijn significant !!

Ondanks onze herhaalde kritiek op dit onderdeel tijdens het met RWS gevoerde overleg heeft men in dit Detailontwerprapport volstaan met een visualisering in fig. 5 van het gestelde op pag. 63 van het ontwerprapport (DHV dec'00) en slechts terloops enkele opmerkingen in hoofdstuk 2 van het definitief Detailontwerp. Op herhaalde verzoeken van de WOU (aan RWS en aan het polderdistrict Betuwe) om een overzicht te mogen ontvangen van de frequentieverdeling debieten/waterstanden in de Nederrijn bovenstrooms is helaas niet ingegaan.

De door de WOU gehanteerde cijfers betreffen metingen aan peilbuisstanden van TNO van een reeks buizen in de grind-zandige pleistocene lagen ter plaatse van de IJsselkop die een redelijk representatief beeld lijken te geven van de gemeten rivierstanden in de jaren tachtig. Conform bijlage 2 - Thema Rivierfuncties (DHV dec'00) zijn deze standen omgerekend naar de standen bij de put van Moorlag die overigens met enige reserve dienen te worden gehanteerd bij gebrek aan beter.

Belangrijk punt van ons commentaar vormt het feit dat in het Detailontwerprapport zonder enige toelichting bij bepaalde rivierstanden in figuur 5 het aantal dagen overschrijding wordt gemeld, zonder overigens een nadere aanduiding van locatie, als zou dit een objectieve maat zijn voor de te verwachten vernatting in de Rosandepolder. Dit nu acht de WOU uiterst misleidend om de volgende redenen:

- Gepresenteerd dienen de verwachtingswaarden bij de put van Moorlag te worden waarbij een minimum en maximum frequentie dienen te worden berekend uit een groot aantal representatieve jaren.
- Betrokken dient hierin te worden de gewijzigde rivierafvoer t.g.v. de veronderstelde klimaatverandering; want dat is immers de reden waarom we dit alles doen!
- Voorts zou het juist zijn om de huidige geo-hydrologische situatie in de polder, dwz met een zomerkade langs de rivier, te plaatsen naast de geohydrologische situatie in de nieuwe toestand waar de zomerkade aanzienlijk landinwaarts is verlegd en bovendien de waterremmende kleikap over grote delen is afgegraven.

In de huidige toestand valt, na de kleiafgravingen van het noordelijk deel in de jaren zeventig, te constateren dat reeds bij een rivierstand boven het gemiddelde maaiveld van ca NAP +9,5m een ernstige vernatting van het noordelijk deel optreedt. Bij rivierstanden boven NAP +10,5m is t.g.v. kwelstroom vanuit de rivier via de sloten ruim 50% van het noordelijk polderoppervlak onder water. Pas indien de rivierwaterstand is gedaald tot beneden NAP +9,0m kan het kwelwater weer worden geloosd op de rivier. Met name deze tussenperiode geldt voor de gebruikers en de natuur als maatgevende vernatting. Verwacht mag worden dat de toekomstige vergravingen zullen leiden tot zeer aanzienlijke toename van vernatting van het noordelijk deel van de polder waarvoor bijlage 3 uit ons Addendum een helder beeld geeft van de zienswijze van de WOU. Het moge dan ook duidelijk zijn dat het effect van een kerende werking van de verlegde zomerkade door de WOU als weinig effectief wordt beschouwd. Door de optredende kwel en onderloopsheid, zal het water door en onder de vuilstort doordringen in het bedijkte deel.

4.5 Vrijkomende grond - Milieuvervuiling.

In hoofdstuk 5 van het Detailontwerp wordt gemeld dat er reeds een nader fysisch bodemonderzoek heeft plaatsgevonden en in rapportvorm ter beschikking is (DHV fase D). De tabel op pag. 39 van het Detailontwerp geeft hiervan een overzicht waarbij de totale hoeveelheid vrijkomende vaste m^3 grond is berekend op 822.954 m^3 . Slechts 10% van deze hoeveelheid grond is potentieel vermarktbaar d.w.z. dat 90% dient te worden beschouwd als vervuild en zoals wordt gesteld in het gebied zal moeten worden verwerkt of geborgen. Ruim 500.000 m^3 is matig tot sterk verontreinigd (klasse 2-3, 4). Alhoewel nog nadere studies moeten worden verricht wordt wel gesteld dat reiniging van de grond niet haalbaar zal zijn en dat omvangrijke berging in het gat van Moorlag wordt voorzien al dan niet 'ingepakt' afhankelijk van de graad van vervuiling. In de tabel op pag. 41 van het Detailontwerprapport gaat het maar liefst om ca 700.000 tot 750.000 m^3 vaste m^3 die als verontreinigde grond in het gat van Moorlag moeten worden geborgen. Volgens opzet zou volgens informatie van de Stichting Geluidshinder Rosande ook nog eens ca 100.000 m^3 verontreinigde grond, vrijkomend bij afgraving van de spoordijk, hierin moeten worden verwerkt.

In het ontwerprapport (DHV dec'00) wordt op pag. 104 gedetailleerd ingegaan op het vuilstort Rosandepolder onder de omkaderde rubriek 'Wel of Niet verwijderen'. Men komt daar tot de conclusie dat, ondanks waarschijnlijke risico's voor verdere verspreiding van milieuverontreinigende stoffen, de totale kosten voor verwijderen van het vuilstort zodanig hoog zijn (NLG 25.000.000) dat deze optie niet haalbaar zal zijn. Men acht verder onderzoek noodzakelijk om vast te stellen in hoeverre, naast genoemde kleischermen, aanvullende voorzieningen nodig zijn. Het Detailontwerprapport volstaat hierover met de terloopse conclusie op pag.17 (DHV febr'02) dat het allemaal wel meevalt en dat er niets hoeft te worden gedaan. De WOU acht deze conclusie niet waarschijnlijk en nauwelijks onderbouwd.

In aanmerking nemende dat het Detailontwerprapport als beslisdocument moet dienen voor ministeriele besluitvorming meent de WOU dat dit aspect in volle omvang moet worden behandeld inclusief maatregelen die bij tegenvallende effecten hier in dit plan en nadien nog kunnen worden genomen.

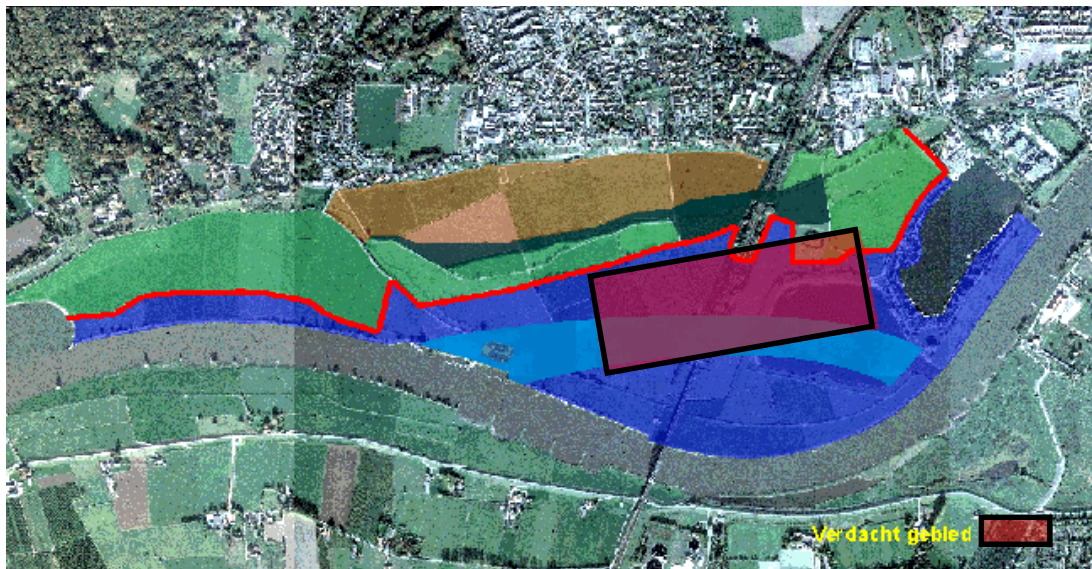
De WOU meent dat deze gigantische operatie grote risico's met zich meebrengt voor het milieu en niet passend kan zijn in een milieubeleid zoals dat door de ministeries VROM / LNV wordt voorgestaan in de komende decennia. De WOU meent dan ook dat, zonder duidelijke analyses van deze voorgenomen handelwijze met nadere studies inzake schadelijke neveneffecten, geen verantwoorde en evenwichtige besluitvorming kan plaatsvinden over dit Detailplan.

De WOU maakt zich bovendien grote zorgen over de voorziene uitvoeringsmethode in den droge en het transport per as. Dit houdt in dat slechts een zeer beperkt deel van het jaar, alleen bij rivierstanden beneden NAP +8m, kan worden gewerkt waarbij aanzienlijke stof en lawaaihinder voor omwonenden zijn te verwachten.

De WOU begrijpt dan ook niet waarom slechts een uitvoeringsperiode wordt voorzien van 12 maanden als doorlooptijd voor het grondverzet en een totale doorlooptijd van het project van 15 maanden. Globaal komt dit neer op een grondverzet van ca 8.000 tot 10.000 m^3 losse grond per dag dwz ca 400 a 500 auto eenheden, hetgeen in deze gecompliceerde situatie geen reëel uitgangspunt lijkt te zijn. Daarbij vergelijkt de WOU deze getallen met de recent gerealiseerde grondtransporten t.b.v. de uitvoering van het spoorproject waar volgens informatie RIB tot op heden ca 80.000 m^3 zand is verwerkt. Men herinnere zich alle hinder van dien !!

Ernstig moet worden gevreesd dat de uitvoering van dit uiterwaardenproject, evenals overigens al blijkt bij de uitvoering van de spoorbrug op dit moment, mede ten gevolge van explosieven niet vijftien maanden doch veel langer zal gaan duren met alle hinder van dien en een niet onbelangrijke misrekening in kosten. Het bij de spoordijk aangetroffen bomveld strekt zich aan weerszijden van dat gebied over honderden meters uit precies samenvallend met de te graven nevengeul. (inform. REAS-EURO).

Verdacht gebied afwerpmunitie WOII (REAS-EURO)

4.6 Kostenaspecten.

Het valt de WOU op dat de kostenraming bij het Detailontwerp, zoals weergegeven in tabel 6 pagina 46, lager is dan de raming in het ontwerprapport (DHV dec'00) in tabel 38. Alhoewel de meeste posten wel aanzienlijk hoger zijn ingeschat en een onvoorzien post van maar liefst 18% (was 25% in het ontwerpplan concept - jan 2002) is toegevoegd, blijft het geheel iets goedkoper. (kosten excl. BTW in het ontwerpplan geraamd op NLG 36.000.000 en kosten excl. BTW in het definitief Detailontwerp worden geraamd op NLG 34.700.000). Bij nadere analyse blijkt dat een belangrijke post de zogenaamde 'staartkosten', in dec. 2000 geraamd zijn op ca NLG 12.400.000. In het Detailontwerp zijn deze niet meer afzonderlijk opgenomen en kennelijk vallen deze nu onder de post 'B' indirecte kosten van totaal NLG 2.270.000. De toelichting is hierover niet duidelijk. Ook de kosten van het verwijderen van de vuilstort Drielse Veer en beheer nevenstrang à NLG 5.600.000 zijn niet in deze raming opgenomen waardoor een zeer vertekend beeld ontstaat van de werkelijke totale kosten.

Over verwijderen of beschermingsmaatregelen van het omvangrijke vuilstort in de Rosande polder wordt in kostentechnische zin helemaal niet meer gesproken, als zou dit reeds een beklonken zaak zijn. Het gaat hierbij om geraamde verwijderingskosten volgens het ontwerprapport (DHV dec'00) van ca NLG 25.000.000 en eventuele afdoende beschermingsmaatregelen van vele miljoenen Euro's.

Alhoewel bij de uitvoering van het spoortraject, naast een vertraging van een jaar, meer dan NLG 10.000.000 aan directe kosten zijn ontstaan t.g.v. detectie en opruimen van explosieven, met nota bene een complete zeefinstallatie voor alle vrijkomende grond, zijn hiervoor in de raming van het Detailontwerp geen extra kosten opgenomen. Terloops wordt opgemerkt dat, indien de klasse 4 vervuilde specie niet mag worden gestort in het gat van Moorlag en naar een depot moet worden afge-

Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard

voerd, een extra onkostenpost ontstaat van NLG 12.000.000. De MAS moet hierin duidelijkheid verschaffen.

De totaal gereserveerde post voor daadwerkelijke landschappelijke herinrichting is ondergebracht onder de post diverse kleinere posten waaronder een parkeerplaats, vertragingstoelag explosieven, inrichting jachthaven, verwijderen kleine vuilstorten etc. voor een totaalbedrag van NLG 1.000.000. De slagzin van RWS op de Nieuwsbrieven en folders 'Plannen voor Veiligheid en natuur', blijkt voor natuur weinig in te houden. De WOU heeft dan ook ernstige twijfels bij de gepresenteerde raming en meent, op grond van de inmiddels voorhanden gegevens, dat hiermede geen goed beeld wordt gegeven van de werkelijk te verwachten kosten van het project.

Bij een evenwichtige afweging door het Ministerie en RWS over al dan niet doorgaan van dit plan zal het hydraulisch rendement versus de kosten voor realisatie van alle noodzakelijk ingrepen inclusief beheer, een belangrijk aspect zijn. Het komt de WOU in dit kader uiterst noodzakelijk voor dat zowel omvang en toerekening van kosten alsmede een nadere specificatie van indirecte kosten/p.m. posten/onvoorzien van 30-40 % eerst goed worden uitgezocht en door onafhankelijke en deskundige derden worden geverifieerd alvorens een zorgvuldige afweging gemaakt kan worden en evenwichtige besluiten kunnen worden genomen.

5: Conclusie.

Zowel de Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard, als de politieke fracties in de gemeente Renkum, en betrokken natuur- en milieugroeperingen, achten meer onderzoek vooraf absoluut noodzakelijk om tot een evenwichtig plan voor de Rosandepolder te komen. Dus niet één enkel concept met een paar alternatieven lanceren, en dit achteraf verifiëren met minimaal onderzoek, maar **een deugdelijk plan** maken, gebaseerd op grondig onderzoek en inspraak.

Geen '**No Regret**' beslissingen op basis van mogelijk te verwerven subsidie of prestige, maar een gedegen plan waar wij, én de komende generaties, inderdaad geen spijt van zullen krijgen. Alles bijéén biedt het voorliggende Detailontwerp van Rijkswaterstaat geen solide basis voor een positieve uitvoeringsbeslissing

Dit plan zou naar onze stellige overtuiging dan ook zeker niet moeten worden uitgevoerd. Als er niet een plan wordt opgesteld met meer overtuigende gronden en motieven, zal de WOU alle middelen, zowel publicitair als van rechtswege, aan moeten grijpen om verdere uitvoering van dit plan te voorkomen.

Ingrijpende plannen in een waardevol en gewaardeerd natuurgebied als de Rosandepolder moeten geschieden met respect voor de natuur- en landschapswaarden. Ook moet respect voor de grote mate van belangstelling en betrokkenheid van de bevolking blijken. Het plan zoals dat nu voorligt is onvoldoende onderbouwd. Nut en noodzaak zijn niet helder en de ingrepen zijn veel te rigoureuus en daardoor schadelijk voor de veiligheid, voor de natuur en voor deze (lokale) belangen.

De Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard wil zich namens de bevolking graag inzetten om vanuit een positieve en constructieve houding mee te denken over inpassing van de Rosandepolder in planologische kernbeslissingen. De WOU wil vooruit denken over beheer zowel op korte als op langere termijn.

6: Verwijzingen.

In dit rapport, als reactie op het rapport 'Detailontwerp Inrichting Rosandepolder' is in de tekst met verkorte titels verwezen naar een aantal onderliggende dossiers:

DHV dec'00	- Ontwerprapport Inrichting Rosandepolder, DHV - dec. 2000.
DHV febr'02	- Detailontwerp Inrichting Rosande, DHV - febr. 2002 definitief.
DHV fase D	- Rap. milieuhygiënisch en fysisch bodemonderzoek, fase D 2002
Jaarbericht 2000	- Jaarbericht 2000 Rijkswaterstaat, ministerie VenW - juni 2001
Memorandum ...	- Memorandum 'Zienswijzen en Bedenkingen bij de (her)Inrichting Rosandepolder, WOU - juni 2001.
Addendum ...	- Addendum bij 'Zienswijzen en Bedenkingen bij de (her)Inrichting Rosandepolder, WOU - oktober 2001.

In het Memorandum en het Addendum is eerder al verwezen naar:

Advies WB21	- Advies van de commissie Waterbeheer 21 ^e eeuw, aug. 2000.
20125/EA	- reactie van commissie WB21 op RvR adviezen van 20.04.00.
Kab.Stndpnt.	- Standpunt 'Ruimte voor de rivier' van het kabinet, dec. 2000.
RIZA 2000149x	- Geohydrologische effecten van de inrichting Rosandepolder.
OWN-2000/37	- Rapport inzake Ruimte voor de Rivier, Boertien 17 april 2000.
RAAP-516	- RAAP 516 / 25.01.2001, Archeologische Inventarisatie (AAI).
ADV.GR-2mrt	- Verslag van de Adviesgroepvergadering van 2 maart 2001.
ADV.GRP-1109	- Voorstellen ingebracht in Adviesgroepverg. van 11 sept. 2001.
Floron	- Data verkregen via Stichting Floristisch Onderzoek Nederland.
Ravon	- Data verkregen via RAVON.

7: Ontbrekende informatie.

Hierbij willen we het verzoek richten aan Rijkswaterstaat tot het verstrekken van aanvullende informatie die ons (in elk geval formeel) nog niet is aangereikt.

- De voorlopige resultaten van de Spankrachtstudie (commissie Luteyn).
- Een duidelijke detailkaart van de hoogteligging van het gebied.
- Een controleberekening van het hydraulisch effect zowel in het gebied zelf alsook bovenstrooms, ter plaatse van het knelpunt in Arnhem.
- Statistische verwachtingswaarden rivierstanden/debietten verdeeld over het jaar en de hieruit afgeleide statistisch berekende vernatting in dagen per jaar (boven- en onderfrequentie).
- Het door DHV verrichte fysisch bodemonderzoek - januari 2000.
- De resultaten van het onderzoek naar de vuilstort.
- Een onderbouwing van de verwachte uitvoeringstijd in de vorm van een conceptplanning op basis van kalenderdagen.
- Een nader onderbouwing van de kostenraming met een toelichting op de wijzigingen ten opzicht van de ramingen van DHV in 2000. Hierbij dient te worden uitgegaan van minimum/maximum kostenbenadering, in aanmerking nemende de stand van het project en de vele nog onbekende gegevens.
- De natuurgegevens en inventarisaties van Sovon, Ravon, Provincie en Alterra.

8: Bijlagen.

- 1: **Flyer** zoals uitgereikt bij de presentatie door Rijkswaterstaat op 6 februari 2002.
- 2: **CD-rom**. Op deze Cd-rom treft u een tweetal eerdere producties van de Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard.
Dit zijn het door ons opgestelde **Memorandum** 'Zienswijzen en bedenkingen bij (her)Inrichting Rosandepolder' (jun. 2001) en het **Addendum** daarbij (okt. 2001).
De documenten zijn opgesteld in Microsoft Word '97 en als .doc-file opgeslagen.
Ook vindt u PDF-files van de documenten. Hiervoor heeft u 'Acrobat-Reader' nodig.
- 3: **Updates** van grafieken en plaatjes.
  - 'Rivierafvoeren versus Waterstanden' (update van Memorandum - bijlage 3)
  - 'Dijkhoogten polderdistrict Betuwe' (update van Addendum - bijlage 1)
  - 'Vernattingskaart/aantal dagen onder water' (update van Memorandum - bijlage 7)

Hier zat de CD-rom met::

Zienswijzen en bedenkingen bij de
(her)Inrichting van de Rosandepolder
Juli 2001

en:

Addendum bij:
Zienswijzen en bedenkingen bij de
(her)Inrichting van de Rosandepolder
Oktober 2001

Opgesteld door de Werkgroep Oosterbeekse Uiterwaard.

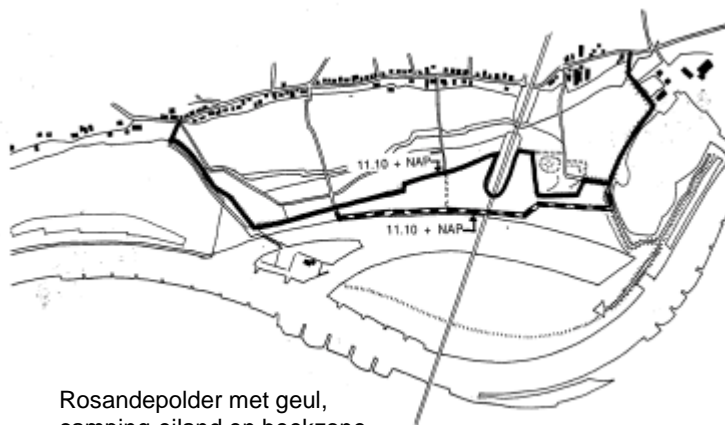
Deze CD-rom kunt u aanvragen door een mailtje te sturen naar: Rosandepolder@Oosterbeek.nl

Ook op onze website vindt u veel informatie:
www.Rosandepolder.nl

De WOU zet zich in om de Rosandepolder te behouden en te beschermen tegen zinloos vergraven.

Het plan Rosandepolder

RWS presenteert nu een plan voor uiterwaardverlaging en de aanleg van een nevengeul in de Rosandepolder. Voor de WOU wordt steeds duidelijker wat de gebreken en beperkingen van het plan zijn.

Rosandepolder met geul, campina-eiland en beekzone

Waarom

Bij het hoogwater van 1993 en 1995 is, vooral door slecht onderhoud en toezicht, een gevaarlijke situatie ontstaan. De problemen van toen zijn inmiddels verholpen. Sindsdien is Rijkswaterstaat begonnen met diverse studies om eventueel nog grotere waterafvoeren te kunnen verwerken. Deze nieuwe hoeveelheden probeert men zonder hogere waterstanden en verdere dijkverhogingen af te voeren. Dit wil RWS o.a. bereiken door dijkverlegging, uiterwaardverlaging en het verwijderen van obstakels.

Er is de laatste jaren ook meer aandacht ontstaan voor de natuur en het verbinden van verschillende natuurgebieden zoals de Veluwe. Hierbij kunnen de uiterwaarden een nuttige rol spelen. Bij deze ontwikkelingen moet men uiteraard wel goed rekening houden met de bestaande landschappelijke en historische waarde in een gebied.

Waarom niet

Volgens de WOU moet het plan Rosandepolder om meerdere redenen niet doorgaan:

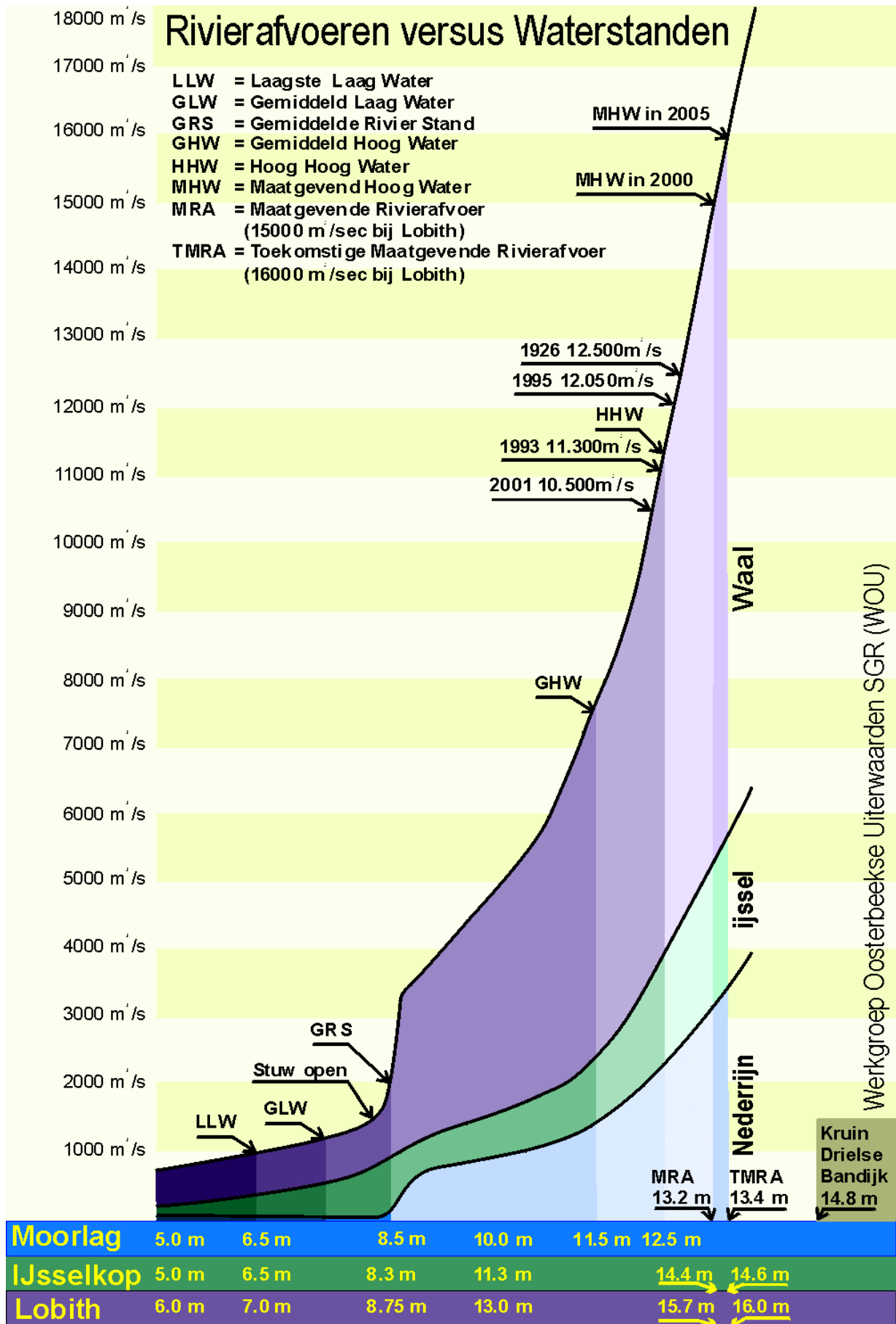
- Het veiligheidsprobleem wordt door het afgraven van de polder niet opgelost. Benedenstrooms wordt door het plan het overstromingsrisico zelfs groter.
- Het project Spoordijk Oosterbeek levert al een zeer grote waterstandsverlaging op. Het vergraven van de Uiterwaard voegt daar nauwelijks iets aan toe.
- De Rosandepolder heeft een geschiedenis die terugvoert tot in de Romeinse tijd. In de plannen worden waardevolle historische elementen ernstig aangetast.
- De vuilstort, een potentieel gevaar voor de drinkwatervoorziening en de natuur, wordt in het plan niet aangepakt.
- De natuur wordt ernstig verstoord. Het herstel zal zeker vele jaren duren. Voor de Uilen, Ganzen, Vleermuizen en eeuwenoude knotwilgen is de schade enorm.
- Er lopen nog een aantal studies die een betere afweging mogelijk zullen maken.

Wat dan wel

De werkgroep werkt graag mee aan de verbetering van de natuur in het gebied. Dit kan volgens ons het beste door de huidige situatie als uitgangspunt te nemen. Dus natuurontwikkeling door een aangepast beheer en niet door grootschalig vergraven.

Voor de veiligheid zou het ook veel logischer zijn als eerst de problemen opgelost worden waar daadwerkelijk een overstromingsrisico is. Het zou ook beter zijn om de resultaten van de lopende studies af te wachten. Het zou wel erg jammer zijn als de Rosandepolder wordt vergraven om redenen die achteraf achterhaald blijken te zijn.

'Rivierafvoeren versus Waterstanden' (update van Memorandum - bijlage 3)

Lokale waterstanden t.o.v. NAP (gegevens ontleend aan Ontwerpproject Rosande DHV)

